

Before we die

İsviçre göç politikası tarafından
katledilen Alireza için

Yazan : Âama

projet-evasions.org/beforewedie_tr

İntihar bir öz-yıkım sürecidir.

Önce içte gerçekleşir, kişi varlığının anlamı ve değeri kalmadığına inançla kendisiyle bağını keser. Bu intiharın en uzun ve zor kısmıdır; tutunma çabaları, umut arayışları ve çaresizliklerle doludur. Ardından yıkım dıştan gerçekleşir, kişi bedeniyle dünya arasındaki bağı da keser. Herkes için bu kısmıyla ilgilenir, sesler ancak bu aşamada duyulur, hukuk iç yıkıma değil dış yıkıma sonuçlar yükler, devletlerin istatistikleri ancak bunları sayar. İnsanları ve gözyaşlarını harekete bu geçirir ama hayatta kalamayanın ihtiyacı bu değildir. Dayanabildiği son şehrin neresi, son günün ne zaman, son kararın hangisi, son zorluğun ne olduğu yalnızca geride kalanları ilgilendirir. Alireza'yı ilgilendiren ve ilgilenilmesi gereken son andan önce uzun uzun gerçekleşen özyıkım sürecidir. Artık onun için anlamsız olan bir zamanda kaleme alınıyor olsa da, gözleri anlamlı bir noktaya çekmek ve göç yollarında, kamplarda, gündelik hayatın içinde bizler için iç yıkımın nasıl aşama aşama gerçekleştiğini ve nasıl varlığımızın anlam ve değeri kalmadığına inandırıldığımızı anlatmak istiyorum.

Bazılarımız için hikaye doğduğumuz yerde başlıyor, Alireza, İsviçre'de yapılan bir sokak röportajında "O ülkede yaşamak ister misiniz" sorusuna hiçkimsenin evet demediği bir ülkede, Afganistan'da doğuyor. Kimsenin kendine biçtiği değerle bağdaştırmayıp yaşamayı hayal bile edemediği o şartlar; birilerinin oyun oynadığı, aşık olduğu, hayal kurduğu, yas tuttuğu, çiçek yetiştirdiği, yemek yediği o gündelik yaşamına tekabül ediyor. Dünyanın bir kısmının sıradan bir günde yaşadıkları, dünyanın öbür kısmının gözünde hayal bile edilemeyecek kadar dehşet vericiyken; nasıl her iki coğrafyada da insan yaşamının aynı değeri gördüğünü söyleyebiliriz? Hele de bir coğrafyayla ötekini duvarlarla, silahlarla, askerlerle, mayınlarla ve ölüm tuzaklarıyla ayırmak için tonlarca para harcanmışken. Bu gerçekliğin karşısında, bu

‘korkunç’ şartlarda yaşayan her bir kişinin, kendi yaşamının anlamlı ve değerli olduğuna inanmaya ‘güvenli coğrafyalardakiler’ kadar yatkın olamayacağı aşîkar.

« Evet bazılarımızın iç yıkım süreci anne karnında başlıyor. »»

Bu eşitsizliğin ilahi dünyaya geliş teorilerine göre rastlantısal, ya da coğrafi sebeplere bağılı olarak kadersel koşullardan ortaya çıktığını düşünmek ayrıcalıklar dünyası için oldukça iç rahatlatıcı bir yanılgı olurdu. Ama gerçek şu ki; güvenlik, huzur ve değer pastasından birilerine düşen payın ötekilerden küçük olması, birden çok katmanlı güç ilişkisinin ve nihayetinde birilerinin açgözlülüğünün sonucu olarak ortaya çıkıyor. Dünyadaki hiçbir kaynak buhar olup gitmediğine göre, bizden alınan huzur ve değer de bir yerlerde gani gani depolanıyor olduğunu tahmin etmek zor değil! İşte bu yüzden bize ait olanı geri almak için refah ülkelerine doğru yollara çıkmak zorunda kalıyoruz. ‘Korkunç’ yaşamımızda, kendimize nefes alabilmek için güç bela inşa ettiğimiz tüm anılarımızı, arkadaşlıklarımızı, ailemizi alışkanlıklarımızı, yani hayatımızı çekilebilir kılan bir iki şeyi geride bırakıp, ölüm riskini de barındırdığını bildiğimiz bir belirsizliğe doğru yola çıkıyoruz. Mahalledeki köpeğı besleyen biri olarak, küçük kardeşinin ablası olarak, yaşadığı yeri iyi tanıyan biri olarak, komşusunun yardım istediğı ilk kişı olarak, varlığımızı anlamlı ve değerli hissettiğimiz ne varsa, göçmenin zorunlu sonucu olarak kaybediyoruz.

Göç yolundan sağ çıkıp refah ülkelerine varabilen şanslılarımız, içine doğduğumuz ve göçerek sırtımızda perçinlenen değersizlik dünyasının sona ereceğini, varlığının bir paha kazanacağını umuyor. Haklarla donatılmış bir ‘kişı’ olabilmeyi, maddi ve manevi varlığının korunmaya değer görülmesini, güvenlik ve huzur pastasından payına düşeni nihayet almayı bekliyor. Bunu yalnızca doğuştan sahip olmaları gereken öz-değeri ellerinden bizzat çalan devletlerin kendilerine doğaı

olarak yaşam borçlu olduğu gerçeği yüzünden beklemiyor. Aynı zamanda, uluslararası anlaşmalarla ve ulusal hukukla sundukları vaatlere, kendilerini insan hakları standartlarıyla pazarlayıp bunun üzerinden karlar/yatırımlar elde etmelerine dayanarak da devletlerden bunu bekliyor. Ama bu son derece haklı beklentiye karşılık bu ülkelerde bulduğumuz koca bir uçurum: Adil bir düzende tüm insanların eşit değlerle doğacağı ve kimsenin göç etmek zorunda kalmayacağı gerçeğiyle, sevdiğin her şeyden vazgeçip binlerce ölüm kilometresi kat etmemize rağmen değersizliğimizden kurtulamadığımız gerçeği arasındaki uçurum. Varlığımızın anlamlı ve değeri olduğunu bir kez olsun hissedemeden ‘yabancı’ olmak... Yaşamı sürdürmenin bir getirisinin olacağına inanç, pamuk ipliğine bağlı.

Devlet Göç Sekreterliđi (SEM) ’in tüm sorumluluklarını titizlikle yerine getirdiği, göçmenlerin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli kaynakların ayrıldığı, aldığımız tüm hasarların ve travmaların onarılmasına dair politikalar ürettiği durumda bile, tüm deneyimlerimiz ve hafızamızın ağırlığıyla bu toplumda eşitlenemeyeceğimizi biliyoruz. Bu gerçeklikte SEM’in üzerine düşenleri yapmadığında ortaya çıkacak tablonun göçmenler açısından ne kadar karanlık olduğunu tahmin edebilirsiniz. Peki ya ileri gidip, zar zor hayatta kalmaya çalışırken ayağımıza takılan çelmelerden birinin de SEM tarafından atıldığını duysanız? Evet SEM’in hayatımızdaki pozisyonu tam olarak budur, biz hayatta kalan göçmenler olarak bu kurumun desteğiyle değil, bu kurumun bizi yoksaymasıyla bile değil, bu kurumun politikalarına ‘rağmen’ yaşıyoruz. İsviçre Devletinin değersizleştirilen hayatımızdaki tarihsel ve politik sorumluluğuna rağmen, sıra borcunu / yükümlölüklerini yerine getirmeye geldiğinde bizlere yaşıttıklarının ne kadar yıkıcı olduğu duyulmayı hak ediyor. Kaçtığımız Taliban’dan, Erdoğan’dan, Putin’den, Esad’dan farklı araçlar kullanıp, onlarla arasında bir ortaklık olmadığını göstermeye çalışsa da, üzerimizde bıraktığı etki bakımından birbirlerinin birebir aynısı oldukları duyulmayı hak ediyor.

«Hiçbirinin kurduğu düzende yaşayamıyoruz, hepsinin bize söylediğı tek bir şey var: Varlığınız değerli ve anlamlı değıl.»»

Bu, İsviçre göç sistemine dahil olmak zorunda kaldığım ilk günden bugüne kadar en çok kulağıma fısıldanan sözdü. Kimsenin açıkça ve yüzüme bakarak söylemediğı, kimsenin bağırmadığı, kafama vurmadığı; duvarda yazmayan, mektupla tebliğ edilmeyen, yönetmeliklerde bulamayacağınız ama bunların hepsinde kendini hissettiren bir söz. Geldiğim ülkede polislerin bedenlerimize iz bırakmadan fiziksel şiddet uygulamayı ustalıklı öğrendikleri gibi, İsviçre’de göç idaresi personelleri ve politikaları hiçbir açık vermeden hatta kibarlıkla kişiliklerimizi/öz-değerimizi tahrip etmekte uzmanlaşmıştı. Bunu açıkça anayasayı tanımadığını deklare eden bir diktatörün saldırganlığında değıl, son derece muğlak yasaları her zaman aleyhimize yorumlayarak ağır bir bürokrasinin sinsiliğıyle yapıyordu. İki devlet karşısında da bir birey olarak hissettiğim aynı değersizlik duygusuydu ama menşei ülkem birçok kurum tarafından kınanırken, İsviçre insan haklarının ve demokrasinin timsali olarak gösteriliyordu. Ardında birçok ölümün ve zulümün olduğı bu maskeyi indirmek ve bizleri yaşamımıza son vermeye itecek kadar tüketen katillerin daha fazla alkışlanmasını önlemek için İsviçre göç sisteminde neler yaşadığımızı yüksek sesle anlatmaya ihtiyaç duyuyorum.

Bunu SEM'in yaşıttığı belirsizlik ve geleceksizlikten dolayı plansız gebeliğini sürdürmeye karar vermek zorunda kalan arkadaşımın, gözümün önünde solup giden yaşamına duyduğum yasla da yazıyorum. İltica başvurusunun değerlendirilmesi için yapılan mülakatta, ağlamaktan menşei ülkesinde yaşadığı travmaları anlatamadığı gerekçesiyle görüşmesi sonlandırıldı. Zulümden kurtulalı henüz birkaç ay olmuştu, konuşamıyordu, kayıtlara bu şekilde geçti. Yeniden bir görüşme günü ayarlayıp size döneceğiz, bekleyin denildi. O günün üstünden iki yıl geçti, yeniden görüşme günü hiçbir zaman verilmedi, neden bu kadar geciktiği söylenmedi, ona bu sürede yapabileceği anlamlı bir şey de gösterilmedi. Okula gidemiyor, çalışmıyor, bir evde yaşayamıyor, seyahat edemiyor ve hayatının daha ne kadar böyle sürüp gideceğini bilmiyordu. Ona bu ülkeden git denmedi ama yaşayabileceği bir imkan da verilmedi. Bir gün yaşadığı odaya izinsizce giren kamp görevlileri onu dağılmış kıyafetlerin, yiyeceklerin, kirin tozun içerisinde yerde uzanırken gördü ve öldüğünü düşündü! Sonra onun hala hayatta olduğunu ama mental gücünü kaybettiğini görünce acilen bulunduğu kamptan başka bir yere transfer ettiler. Varlığının hiçbir değeri ve anlamı olmadığı için, yaptıkları tek şey hayatla bağı kopmakta olan birine, patlamak üzere olan bir sorumluluk bombası muamelesi yapıp, onu kendi ellerinden çıkararak başkasının üzerine atmak oldu. Geçtiğimiz günlerde görüştüğümüzde belki yaşamını daha iyi bir yere götürebilir umuduyla, planlamadığı gebeliğini sürdürmeye karar verdiğini söyledi. Gözümün önünde İsviçre göç politikaları, bulunduğum kampa ilk geldiği gün ışıldayan gözlerinden fark ettiğim bu gencecik kişinin yaşamını bir buçuk yıl içinde bir enkaza çevirmişti.

Bizleri yaşamak zorunda bıraktıkları yerler, mülteci kampları, belki de resmi göç politikasının en kristalleştirilmiş görünümüydü. Şehrin en uzak yerlerinde ya da yerin altındaki sığınıklarda bizleri üst üste istifleyip, yalnızca günün belirli saatlerinde dışarıdaki hayata karışmamıza izin veriyolardı. O saatler içinde de çok uzağa (sınıfsal olarak da) gidemeyelim diye para kazanabileceğimiz bir eylemde

bulunmak yasaklanmıştı. İsviçre devleti bir veba salgınından korunur gibi bizleri konumlandırmıştı ve bunun farkında olmamak imkansızdı. İnsana verilen değer ve gösterilen muameleden ziyade, deneyimlerimiz hayvanların yaşadıklarına benziyordu. Bazen bir seyirliğe çevrilip izlenilen sirkin parçaları gibi, bazen hayvanat bahçelerinde çaresizce hapsedilenler gibi, bazen de her şeyinin sömürölüp ardından ölüme terkedilecek olan hayvan çiftliklerindeki gibi. Yaşamlarımızın öznesi olmak, bireyselliklerimiz, yeteneklerimiz, ihtiyaçlarımız önemli değildi. Bizim tek bir adımımız ve kategorimiz vardı: Sığınmacılar. Her sabah hayatımıza dair yeni bir karar verilmiş mi diye takip etmek için meydandaki panoya gider, orada kendi numaramızı arar (evet herkesin bir numarası var, neyse ki kulağımıza çivilenmiyor), hakkımızdaki gelişmeleri öğrenirdik.

« Geldiğimiz ülkenin isyancıları, savaş mağdurları, hayatta kalanları, teröristleri, lanetlileriyken SEM'in gözünde bunlar bile değildik, bir numara, bir hiçtik. »

Varlığımızın anlamsız ve değersizliği yalnızca uzun vadeli genel-geçer stratejilerle empoze edilmiyor, onurumuza yönelik saldırılar gündelik hayatın içinde kendisini sıklıkla gösteriyordu. Bunun tüm kamplarda uygulanan en ayyuka çıkmış, hatta tiyatral örneği, günlük 3 CHF olarak belirlenmiş 'harçlığımızın' bizlere verilme seramonileriydi. Her perşembe günü sabah 8 ile 9 arasında kampta yaşayan herkes özenle sıraya dizdirilir, sırası gelen kişi SEM'den gönderilmiş elinde kasayla bekleyen yüksek rütbeli kişiyi selamlar, SEM görevlisi yüzlerce kişiye aynı duyarsızlıkla günaydın nasılsın? diye sorar, iyiyim cevabının ardından harçlığını uzatır. Parayı alan kişi SEM personeline teşekkür edip huzurundan ayrılır. İşte bu seremoni, kamp görevlilerini en güleryüzlü en titizlikle çalışırken göreceğiniz andır. Sık sık sıraları düzenler, sıranın kendisine geldiğini fark etmeyen kişiyi hemen koşarak kasaya gitmesi için

uyarır, parasını alan kişiyi çıkış kapısına doğru yönlendirir. Bekleyeceğimiz, salona gireceğimiz, parayı alıp ayrılacağımız hat neredeyse zemine bir tebeşirle çizilmiş kadar kesindir. Kampta yaşanan binlerce kaos kargaşanın yanında, en çok kusursuz geçen tören bu harçlık verilme anıdır. Sahneleniş şekli ve sahne görevlileriyle tam bir tiyatroyu, güç ilişkileri ve selamlama şekli açısından tam bir asker-komutan ilişkisini, hürmet görme şükür beklentileri açısından geleneksel aile babası-çocuk ilişkisini anımsatıyordu. Bunu daha da ilginç kılan şey ise, bu seramoniye katılım zorunluluğuydu. Hasta olup harçlık sırasına girmediğim bir gün görevliler odama kadar gelip, oraya gitmem gerektiğini söylemişlerdi.

«Açıkça anlaşılıyordu ki tüm bu seremoni bizlere bir şeyler vermek için değil, bizden bir şey almak için organize ediliyordu: Onurumuzu. »

Günlük 3 CHF gibi komik bir bedelle kişiliğimizi alıp; yerine minnettar, mahcup, tek sıra tek tip halinde, boyun eğen, değersiz nesneler yaratmak isteniyordu. İsviçre devleti ile kurmamızı bekledikleri ilişkinin temelini bu şekilde atıyorlardı. .

Hiçbir fiziksel şiddet uygulamadan, ceza kanunda tanımlı hiçbir suçu işlemeyen, denetimlerden 10/10 puan alacak parlak bir görünüme sahip olarak nasıl göçmenlerin ruh sağlığını günden güne zehirleyerek öldürür? İsviçre bunun kitabını yazmış gibiydi. Öyle profesyonel bir değersizleştirme politikası vardı ki, buna mağruz kalan günden güne solar, psikosomatik hastalıklarla boğuşur, hayattan umudu keser ama failin kim olduğunu anlayamazdı. Aynı küçük düşürücü muamelenin, senin gibi yüzlerle insan tarafından kanıksandığını gördükçe ilk günkü şaşkınlığını kaybeder ve bu akışa uyum sağlarsın. Diğer yüzlerce insan da seninle aynı süreçten geçip ‘yüzlerce insan’a dönüşmek zorunda kalmıştır. Bu hem hayatta kalma içgüdüsünün sonucudur, hem de güç ilişkilerinde zorunlu olarak payına düşenin boyun eğmek olduğunu

bilirsin. Tuvalet kağıdına ihtiyacın olduğunda, kampın kioskuna gidip eski tuvalet kağıdının karton rulosunu iade ederek yenisiyle değiş tokuş etmek gerektiğini öğrenmek ilk başka herkes için şok edici ve onur kırıcıdır. Ama başka bir çaren olmadığı için, elinde bitmiş tuvalet kağıdı rulosuyla o kioska sırada beklemeye alışmak zorundasındır. Bu fotoğraf senden mahremiyet, öz-değer, temel haklarının bilincini günbegün götürür. Kendini bir hiç gibi hissederken, bu hiçliğin bir sebebinin sana elinde taşıttıkları boş tuvalet kağıdı rulosu olduğunu anlayamazsın. Onurunun kırıldığını yalnızca ilk gün hissedersin, diğer günler artık yeni ‘değerinle’ yaşamaya alışmışsındır. İşte İsviçre göç politikaları her bir uygulamasında seni biraz daha değersizleştirirken, değerinin olmadığına seni de inandırır.

Bunlar bireysel talihsizlikler, ihmalkar yöneticiler, yönetmelik dışı uygulamalar değildir. Aksine her biri tam olarak bu sonucu doğurması için özenle planlanmış, inkar edilmeyen, neredeyse tüm kamplarda yürütülen genel politikalarlardır. Elbette bundan daha ileriye gidip, göçmenlere karşı suç işlendiği örnekler de var ama bu ‘bireysel’ çıkışları ele almadan, sadece hukuka uygun uygulamaların bile bir kişinin kendi gözündeki değerini kaybetmesine ve sonuç olarak özyıkım yaşamasına nasıl elverişli olduğunu anlatmak istiyorum. Yaşadıklarımız teknik sebeplerle, ekonomik yetersizliklerle, güvenlik gerekçeleriyle açıklanır gibi şeyler değildi. Çünkü biliyoruz ki bir sebeple İsviçre’nin tüm siyasetçileri bir süreliğine aynı binada tutulmak zorunda kalsaydı, o bina ve politikaları en baştan o siyasetçilerin değerine yakışır bir şekilde inşa edilecekti. Tüm bunlara maruz kalmamızın sebebi, siyasetçilerin tonlarcasına sahip olduğu ve bize zerresi verilmeyen ‘değer’di. Bu yüzden kamptaki gündelik hayattaki rutin/masum uygulamalardan bahsetmeye devam edeceğim ve sizleri bunların ‘değer’ sahibi kişilere uygulandığında neler olabileceğini hayal etmeye davet edeceğim. Mesela günlük size verdikleri 3.- ile ola ki bir şampuan, bir paket sigara, bir şişe meyvesuyu aldınız, bunu yaşadığınız yere sokabilmek için bunu çalmadığınızı para

ödeyerek aldığınızı fatura göstererek ispatlamanız bekleniyor. Aksi taktirde faturasız ürünlere suç delili gibi el konuluyor. Bu öyle gizlice el altından yapılmıyor, bu kural her kampın girişinde kocaman harflerle yazılıyor. Bit pazarından 5 CHF a aldığım ayakkabıyı içeri sokabilmek için, bir saat girişte kamp müdürünün gelip bu konu hakkında karar vermesini beklemek zorunda kaldığım gün hissettiklerimi unutabileceğimi sanmıyorum. Yaşadığım şeyi adlandıramıyordum bile, bildiğim tek şey bunun kendi hukuklarınca açıklanabilen ama bir insan olarak benim değerimle bağdaşmayan bir şey olduğuydu.

Contrôle à l'entrée

Des fouilles de sacs et des fouilles corporelles sont exécutées à l'entrée.
Des marchandises sans quittance seront saisies. Des objets dangereux seront confisqués.

Kamplarda vücutlarınız sizin parçalarınız değildir, kontrol altına alınması gereken şeyler, ucubelerdir. Onlara her gün başka bir el dokunur, üzerini arar. Vücudunuzun sağlıklı olmadığına karar verildiyse sağlık prosedürlerine girmeye zorlanılırsınız. Toz alerjinizin covid sanıldığı durumda, test bile yaptırılmaz zorunlu olarak iki hafta karantinada tutulursunuz. Vücudunuzun sağlıklı olduğuna karar verirlerse, ihtiyaç duyduğunuz sağlık hizmetine erişmekte sürekli engeller yaşarsınız. Karnınızdaki bebeğin sağlığı için endişelenmeniz yahut etik değerlerinize uygun yemek verilmediği için beslenemiyor olmanız onların gözünde hak ettiğiniz sağlık değerini aşan sorunlardır ve yok sayılacaktır.

« Sağlık adına alınan tüm tedbirlerin, sizin hasta olmamanıza yönelik değil; hastalık saçmamanıza yönelik olduğunu hemen anlayacaksınızdır. »

Güvenliğin, sosyal hizmet çalışanlarının, yöneticilerin bir tedbir almadan girdiği birçok yere siz girmek istediğinizde zorunlu bir şekilde temizlik malzemeleri kullanmanız beklenecektir. Sadece mültecilere tahsis edilen o malzemeler ise çalınmaya karşı ‘özenle’ korunmuştur. Kamplarda her zaman mültecilerin bedeni ile mülteci olmayanların bedenini ayıracak bir eldiven vardır. Ama o eldiven hiçbir zaman değiştirilmez, az önce görevlinin giyerek birinin ayakkabısını incelediği o eldiven biraz sonra boynunuzda gezinecektir. Kirli görülenle görülmeyenin sınırları; mültecilerle ilişkili olanlar ve olmayanlar ayrımı üzerine şekillenir. Kamp görevlileri odalarınıza her an aniden baskın yaparak girilebilir, yatakların altına bakar, dolaplarınızı açar, çöp kovalarını karıştırır, suç delili arar. Bir seferinde arama sırasında hasta ve yataktayken görevli yanıma geldi ve az önce çöpü karıştırdığı eldivenle yüzüme dokunarak ateşim olup olmadığını kontrol etti. Bunu bana zarar verme kastıyla ya da hareketinin bilinciyle yapmadı, bu otomatik olarak hatta iyiniyetle gelişti ki bu çok daha küçük düşürücüydü. Bu şahsıma yönelik bile değildi, açıkçası beni diğerlerinden ayırt edebileceği bir şahsım bile yoktu. Bunu mülteci olmamın otomatikman atadığı değersizlikle yapmıştı. Yüzümün hijyen

ihtiyacıyla, çöp kutusunun hijyen seviyesi arasında bir fark olabileceği son derece bir doğallıkla aklından hiç geçmemişti. Ama elbette kendi yüzüne dokunması gerektiğinde yüzünü o eldivenden koruyacak reflekse sahipti. Herkesin içten içe bildiği ama konuşulması yasak olan o şey, işte böyle gayri ihtiyari davranışlarla su yüzüne çıkmaktaydı. Bizim değersiz varlıklar olduğumuz yalnızca SEM'in Bern'deki yöneticileri tarafından değil, asgari ücretle çalışan en alt tabaka işçiler tarafından da pratik edilmekteydi.

Karşılaştığımız uyarı levhaları ve bize öğretilmek istenen şeyler başlı başına derinlemesine incelenmeyi hak ediyor. Hepsi de ilk eleştirel yorum karşısında kolayca iyniyet kalkanına tutunacak ve kendini aklayacak zeminler üzerinde, kurnazca düşünülerek var edilmiş. Zaten yaşadığımızın ağırlığı burada yatıyor: Zamana yayılmış profesyonel davranış biçimleriyle bizlerin öz-değerini günden güne aşındıracak ama yaptıkları şeyin aslında neye tekabül ettiğini hiçbir zaman kabul etmeyecekler. Bu sayede ne yaşadığımız şiddet tanınacak, ne de onarıcı bir özürle karşılanacağız; değersizlik hissinin bize içkin olmadığını, devlet tarafından içimize enjekte edildiğini görmemiz neredeyse imkansız olacak. Hiçbir üniversitede, hiçbir ofiste, hiçbir belediyede karşılaşmayacağınız tuvalet uyarı levhaları SEM merkezlerindeki

tuvaletlere asılır ve bunun gerekçesini sorduğunuzda aşağı yukarı her görevli benzer şekilde mültecileri nazikçe aşağılayarak kendilerini gerekçelendirir. Farklı kantonlarda, farklı kamplarda, her görevlinin nasıl aynı sınıfta ders almışlar gibi aynı cevapları verdiğine şaşırırsınız. Aslında durum tam olarak böyledir, hepsi dersini devlet politikalarından almıştır, el birliğiyle devlet aklını hayata geçirmektelerdir. Komik, tehdit eden, didaktik... uyarılar farklı temalarda işlenir ama her seferinde uyarıyı yazanla, uyarının muhatabı arasındaki asimetric güç ilişkisi kendini gösterir. Bu sebeple karşıdaki otoritenin neyi 'öğretmeye' çalıştığı kadar, kullandığı araçla bizlerde hangi hissi uyandırmak istediği de görölmeyi gerektirir. Misalen çamurlu ayakkabılarla içeri girmeyin uyarısı, o kampta yaşayan bir çocuğun çamurlu ayakkabısının fotoğrafı çekilip bunun çıktısının kapı girişe asılmasıyla yapılır. İşte bu, resmi göç politikasının bizlerle nasıl bir ilişki kurduğunu çok isabetli bir resmidir. Ayakkabısının fotoğrafı kapıya asılan o çocuğun kapıdan her geçişte hissettiği, SEM'in bu ülkede olduğumuz her an hissetmemizi istediğidir. Amaçlanan şey temiz bir ortam değil, bu diledikleri düzeni bizlerin utancı üzerine kurmaktır.

Karşılığında daha fazlasını alacağından emin olmadığı hiçbir şeyi vermez İsviçre göç sistemi. Ayırdıkları sınırlı bütçenin dağılımı da ihtiyaçlara göre değil, gelecekte kar sağlayacak bir yatırım olup olmadığına göre belirlenir. Küçük bir çocuğun etrafını ailesinden izole etmek istercesine sarar, çünkü onlar kaçırılmaması gereken kaynaklar, projelerdir. Çünkü hem onları kendi sistemine tamamen entegre edecek araçlara ve haklara sahiptir, hem de onlara hak etmedikleri halde çok büyük olanaklar sunduğuna inandırarak kalıcı minnettarlar yaratmak çok kârlıdır. Ama ülkenin işgücüne ve propaganda vitrinine katılmayacağı değerlendirilen engelli, yaşlı ya da anti-otoriter bir göçmene temel yaşamını sürdürmesi için ayrılan kaynaklar, bir kâra dönüşmeyeceği için her zaman risk altındadır. Her halükarda ayrılan bu sınırlı kaynaklar, göçmenler ona dokunamadan ve onu nasıl yöneteceklerine özgürce karar vermeden bir kurumdan ötekine aktarılır. Aslında para hiç dışarı çıkmadan devlet kurumları arasında dönerken, devlet hiç ödemediği bu bedelin karşılığını ister/alır. Zorunlu olarak gönderildiğimiz dil kursları bunların bariz bir örneğidir. Kursların kimler tarafından verildiği ve oralarda mültecilerle nasıl ilişkilendiği incelendiğinde, bu kurslardan faydalanın mülteciler değil devlet olduğu görülecektir.

Bu kurslar SEM için çalışan taşeron kamu şirketleri tarafından verilir; her bir öğrenci için devlet bir cebinden para çıkarıp ötekine koyarken, dışarıya ve bizlere göstermelik faturalar kesilir. Bu esnada bizlere verilen formasyon, bir dil becerisi geliştirmeye asla elverişli değildir. Bu eğitimler gişeye gidip vergilerimizi ödeyelim, bizlere yapılan tebligatları anlayalım, polis kimliğimizi sorduğunda onlara teşekkür edelim, bize verilen talimatları derhal yerine getirelim diyedir. Yine de tüm bu mizansenin üstüne, bize kaynak ayırdıkları için onlara şükran duymamız beklenir. Sırf bu propagandayı yapmak için SEM’den bir yönetici sınıfımızı ziyaret edebilir, bir saat boyunca bu kurslara katıldığımız için bizim ne kadar şanslı kurbanlar olduğumuzu anlatır.

Onlarca kişinin karşısında, kafasından daha büyük karakterle, kollarını açarak bu kurslara ödenen parayı tahtaya yazarken; bunun hadsizliğini anlayabilecek kadar 'değer' sahibi olduğumuz aklından bile geçmez. Oysa ki yanılmıştır, değersizler bu anı ölümsüzleştirecek ve hesabını soracaktır:

- *Evet çocuklar bu kurslara ücret ödüyor musunuz?*

- *Hayır madam.*

- *Peki bu kursların aylık maliyetinin ne kadar olduğunu biliyor musunuz?*

- *Hayır madam.*

- *O halde iyi izleyin tahtaya yazıyorum.*

- ...

- *Bu parayı kim veriyor sizce tahminleri alayım.*

- *Devlet, SEM, CARITAS, ORS, Kanton....*

- *Hayır çocuklar bilemediniz, bu parayı vatandaşlar olarak biz veriyoruz. Bizim vergilerimizle buraya geliyorsunuz.*

- ...

- *Vergi ne demek biliyor musunuz? Ah iyi, biliyorsunuz. Tamamdır, bunu hiç unutmayın.*

Devlet tarafından ‘mülteciler için’ yapılan en iyiniyetli, en ince düşünülmüş uygulamalar bile temelde bizlerin değersiz kişiler olduğumuz resmi varsayımına dayandığından; günün sonunda hepsi ‘mültecilere karşı’ uygulamalara dönüşüyor. Ama İsviçre’deki yaşamımızda deneyimlediklerimiz, devlet aklının yol açtığı bu mecburi istikametten çok daha fazlası. Yılın belli günlerinde bizleri polis eşliğinde topluca sokağa çıkarıp, yolda yürümeyi ve karşıdan karşıya geçmeyi öğretmek isterken oluşturdukları resmi, hatalı bir şekilde eyleme dökülmüş iynet olarak açıklamak mümkün değil. Zira eğitim adı altında yapılan ve katılımın zorunlu olduğu bu utanç yürüyüşünün, bu ülkede yaşayan herhangi birinin gündelik hayatından ne kadar uzak olduğu son derece aşıkardır. Bunu, biz stres altında oradan oraya yürümeye çalışıp birbirimize çarparken, etrafta yaşayan kişilerin balkonlarından bizi bir sirkin parçalarıymışız gibi izleyişinden de anlıyoruz. Bunu organize eden, yöneten, denetleyen, izleyen hiçkimsenin kendisini bu pozisyonda görmeyi kabul etmeyeceğinin farkında olarak, aramızdaki değer farkının yüzümüze çarpabileceği mesafeden, onların birkaç metre yakınında yürüyoruz. Bu değersizleştirme gösterisini sindirmek zorunda kalıyoruz çünkü zorunlu olduğu söylenen bir şeyi yapmamanın yol açabileceği sonsuz sayıdaki sebep sonuç silsilesinin, bir yerde bizi travmatize edildiğimiz ülkelere geri gönderilmemize kadar varıp varamayacağından endişe ediyoruz. İstisnasız her göçmen hayatını az ya da çok bu kaygının gölgesinde kurmak zorunda kalıyor. Bu kaygı var olduğu sürece, onun gerçekçi, abartılı, cahilce, mümkün, hukuksuz, korkakça, mantıksız... vb. olmasının hiçbir önemi kalmıyor. Yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalan biri için bu ihtimalin bir şekilde mümkün olduğunu bilmek; bu ihtimalle yaşamayan biriyle arasında, her seçimini etkileyen ve kapatılması mümkün olmayan bir onur farkı yaratıyor. ‘Geri gönderilme’ kılıcı tepemizde sallandığı sürece sürece hiçbir zaman bizi özyıkımdan koruyacak olan ‘değer’i hissedemeyeceğiz. Gasbedilen değerimizin bize iade edilmesinin ilk adımı olarak, biz birileri olmaktan çıkarıp bir şeyler haline getiren ‘geri gönderme’ sistemi derhal lağvedilmeli.

Kocaman ellerin bizleri bir oyunun taşlarıymışız gibi kafamızdan tutarak bir yerden ötekine taşınması, dünyanın doğal bir parçası olmamıza rağmen bir kurumun bir bölgenin etrafını çizerek burada yaşayamazsınız demesi, bir kargo paketi gibi üzerimizde gönderici İsviçre alıcı Yunanistan yazan bir nesneye dönüşmemiz, odasındaki ampulü sarıdan beyaza geçse uykuları kaçacak bir kurum müdürünün yeni bir yaşam kurduğumuz ülkeyle bağımızı bir mahkeme kararıyla sonsuza dek kesebilmesi... Bunların ötesinde bir dayanılmazlıktan bahsediyorum: Travmalar yaşadığımız, bunların önemsenmediği ve kimsenin de bunları onarmak gibi bir niyetinin olmadığı ülkelere, yani apaçık bir şekilde maruz kaldığımız ve kaçmayı başardığımız zulme geri gönderiliyoruz. Yunanistan, Hırvatistan, Slovenya... maalesef bunlar birçok mülteci için ülke isimlerinden ibaret değil. Bu isimler nehirlerinde boğulmamız, ormanlarında donmamız istenen; kayıtlı alanlarında dayak yediğimiz, kayıtsız alanlarında soyulup tenhalara atıldığımız ve bunların bir devlet politikası haline gelip cezalandırılmadığı ülkeler. Biz bu ülkeler hakkında tüylerimiz diken diken olmadan konuşabilme ayrıcalığını bile kaybettik. Birçok arkadaşım kendisine bir gün İsviçre vatandaşlığı, güvenlik garantisi,

ekonomik imkanları verilse bile, tatil yapmak için bile Yunanistan'a gidemeyeceğini söylüyor. Bu bilgiler karşısında bir çocukken Afganistan'daki savaştan kaçmayı başarmış, Yunanistan'da kaldığı kampta maruz kaldığı cinsel şiddetten hayatta kalmış, İsviçre'de ulaşıp burada bir hayat kurabilmiş 18 yaşındaki Alireza'ya "Artık Yunanistan'da yaşayacaksın" demenin ne kadar yıkıcı olabileceğini biliyorum. Ona bu kararı verenler de biliyor.

Alireza İsviçre Federal İdare Mahkemesinin ona bu kararı tebliğ etmesinden hemen sonra, 30 Kasım 2022'de Cenevre'de yaşamına son verdi. Mahkeme ve SEM bu kararı verirken geri gönderme kararının Alireza'nın yaşamına mal olabileceğini ellerindeki tıbbi raporlardan biliyordu. Ölümünün ardından SEM Basın Sekreteri Anne Césard yaptığı utanmazca açıklamada, Alireza'yı öldüren suç örgütünü ve İsviçre'nin göç politikasını kusursuz bir şekilde temsil etti,: İntihar riski geri gönderilme kararına engel oluşturmaz, öyle olsaydı kimseyi geri gönderemezdik, yapılan işlemler hukuka uygundur dedi (<https://www.rts.ch/play/tv/redirect/detail/13601652>). Bazı haberler, kamuoyu tartışmaları, eylemler yapıldı; karar kınandı, sorumlu arandı, kimileri öfkелendi, kimileri hüznелendi. Tüm bunlar gerçekleşirken, sonunda bir kişi olduğu ve değerli olduğunun biraz olsun anlaşıldığı sırada Alireza orada yoktu. Onun için anlamsız bir zamanda bir anda birçok siyasetçi Alireza için üzgün olduğunu söylemiş; onun doğduğu günden, yaşama veda ettiği güne kadar kendisinden çalınan değerin peşinde koşma serüveni kimseye yeterince üzücü gelmemişti. İşte tam bu yüzden Alireza'nın İsviçre'ye gelmesinden bu yana onu değersizleştiren yüzlerce siyasetçiye, göç politikalarına, yabancı düşmanlığına rağmen herkesin gözlerini sorumluluk bombasının patladığı son ana dikmesi var güçle isyan edilmesi gereken bir ikiyüzlülük. Alireza'yı günbegün solduran, yıldırان, umutsuzlaştıran kolektif ve zamana yayılmış bir çabaydı. Nasıl yaşadığı, nasıl öldüğü kadar haber değeri taşımalıydı.

Bizler İsviçre göç politikaları tarafından öz-değerimizin sistematik olarak yok edilmek istenmesine rağmen bugün de hayatta kalmayı başarmış ama Alireza'nın itildiği uçurumdan çok da uzakta olmayan mültecileriz. Doğduğumuz yer ya da göçtüğümüz yer yüzünden yaşamla yıkım çizgisi üzerinde dans etmek zorunda bırakılan, ölmediğimizde de hak ettiği gibi yaşayamayan insanlarız. Gündelik hayatımızın her yerine kurulan dinamitlere rağmen kendi kaynaklarımız, araçlarımız, dostlarımız sayesinde ayakta kalmayı başarıyoruz. İşte tam da bu yüzden bizler için intihar bir özyıkım süreci olduğunda, hayatta kalmak direniş ve dayanışma eylemine dönüşüyor. İstmeden kendimizi içimizde bulduğumuz bu eylemde en büyük savunma aracımız şuna inanmak oluyor "Değerimize sırf var olduğumuz için sahibizdir, onu bir otorite ne bize verebilir ne de bizden geri alabilir." Buna inanmak ve bunu içselleştirmek mevcut şartlarımızda hiç de kolay değil biliyorum o yüzden buna bir adım olaraktım göçmenleri çaresiz ve değersiz hissetmeden önce bu platform aracılığıyla deneyimlerimizi ve hak ettiklerimizi yüksek sesle anlatmaya davet ediyorum.

Varlığımızın değerli olduğuna dair inancımızı dayanışmayla güçlendirelim ve bir ölüm haberinin daha duyulmaması için gözleri yaşamımıza çekelim.

Sen de anlat, seni değersizleştirmeye
çalışanlara karşı değerini haykır. Görülelim,
ölmeden önce.: beforewedie@riseup.net

Bu metni çevirmeye / dağıtmaya yardımcı olmak ister
misiniz? evasions@riseup.net

« Geldiğim ülkede polislerin bedenlerimize iz bırakmadan fiziksel şiddet . uygulamayı ustalıklı öğrendikleri gibi, İsviçre'de göç idaresi personelleri ve politikaları hiçbir açık vermeden hatta kibarlıkla kişiliklerimizi/öz-değerimizi tahrip etmekte uzmanlaşmıştı.

Bunu açıkça anayasayı tanımadığını deklare eden bir diktatörün saldırganlığında değil, son derece muğlak yasaları her zaman aleyhimize yorumlayarak ağır bir bürokrasinin sinsiliğiyle yapıyordu. »

2022
PROJET EVASIONS
PROJET-EVASIONS.ORG
EVASIONS@RISEUP.NET